TILAK MAHARASHTRAVIDYAPEETH, PUNE
M.A. YOGA
EXAMINATION : APRIL/MAY - 2025
FOURTH SEMESTER
Sub. : Different Systems of Medicine (403)

Date: 02/05/2025 **Total marks: 60** **Time: 2.00 pm to 4.30 pm**

Instructions:
1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q. 1. Multiple choice questions. **(10)**

1. Manipur Chakra is located in _____
   a) Guda b) Hrudaya
   c) Murdha d) Nabhi
2. _____ is the basic unit of living organisms.
   a) Cell b) Organ
   c) System d) Blood
3. _____ Kapha helps for nourishment of Indriyas which is located in head.
   a) Bhrajak b) Sadhak
   c) Tarpak d) Bodhak
4. Basics of Siddha are intervened with _____ culture
   a) Rajasthani b) Maharashtrian
   c) Tamil d) Gujarathi
5. _____ is the basic principle of Homeopathy
   a) Law of Similia b) Law of dissimilarity
   c) Law of motion d) Law of humors
6. Pawanmuktasan improves the function of_____.
   a) Blood system b) Digestive system
   c) Cardiac system d) Respiratory system
7. Naturopathy was originated in _____
   a) Germany b) China
   c) India d) Japan
8. Kaaya Karpam is studied under _____categories.
   a) 3 b) 6
   c) 8 d) 2
9. Arkan in unani refers to _____.
   a) Functions b) Elements
   c) Temperament d) Humours

10. Erythrocytes comes under _____.

a) Stem cells b) Pancreatic cells

c) Sex cells d) Blood cells

Q. 2. Write the answers in short (Any Four) **(20)**

1) Kneipp therapy
2) Law of similia similibus Curentur
3) Vata Prakruti
4) Ashtang Yoga
5) Naal ozhukam
6) Describe Tej tatva chikitsa according to Naturopathy

Q. 3. Write the answers in brief (any two) **(30)**

1) Types of cells
2) Describe Unani system of medicine
3) Describe basic principles of Siddha

मराठी रूपांतर

सूचना : १. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
२. उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

प्र.१. योग्य पर्याय निवडा. **(१०)**

१. मणिपुर चक्राचे स्थान ..... आहे.

अ) गुद ब) हृदय

क) मूर्धा ड) नाभी

२. ..... हा सजीवांचा मुलभूत घटक आहे.

अ) सेल ब) ऑर्गन (अवयव)

क) सिस्टिम ड) रक्त

३. शिरभागी असलेला ..... कफ हा इंद्रियांचे पोषण करण्यासाठी मदत करतो.

अ) भ्राजक ब) साधक

क) तर्पक ड) बोधक

४. सिद्धांच्या मुलतत्वाचा उगम..... येथे झाला.

अ) राजस्थान ब) महाराष्ट्र

क) तमीळ ड) गुजरात

५. ..... हे होमिओपॅथीचे मुलभूत तत्व आहे.

अ) समान कायदा ब) विरूद्ध कायदा

क) 'गती' चा कायदा ड) दोषांचा कायदा

६. पवनमुक्तासनाने ..... चे कार्य सुधारते.

अ) ब्लड सिस्टिम ब) डायजेस्टीव सिस्टिम

क) कार्डियाक सिस्टिम ड) रेस्पीरेटरी सिस्टिम

७. निसर्गोपचाराचा उगम ..... येथे झाला.

अ) जर्मनी ब) चायना

क) इंडिया ड) जपान

८. 'काया करपम' हे ..... वर्गीकरणातुन अभ्यासले जाते.

अ) ३ ब) ६

क) ८ ड) २

९. युनानी मध्ये अर्कान म्हणजे .....

अ) फंक्शन्स ब) इलिमेंट्स

क) टेंपरामेंट्स ड) ब्लड सेल्स

१०. इरिथ्रोसाईट्स म्हणजे

अ) स्टेम सेल्स ब) पॅनक्रियाटिक सेल्स

क) सेक्स सेल्स ड) ब्लड सेल्स

प्र.२. थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही चार) **(२०)**

१) क्नाईप चिकित्सा पद्धती

२) लॉ ऑफ सिमिलिया सिमिलिबस क्युरंटूर

३) वात प्रकृती

४) अष्टांग योग

५) नाल ओझुकम

६) निसर्गोपचारातील 'तेजतत्व चिकित्सा'

प्र.३. सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **(३०)**

१) पेशींचे प्रकार

२) युनानी चिकित्सा प्रणाली

३) 'सिद्ध मुलतत्वे' सविस्तर वर्णन करा.